

S Y K E

Minni Tynkkynen
Sanna-Riikka Saarela

14.1.2022

Tilastokatsaus YVA-menettelyihin 1994 - 2021

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki) sekä sen nojalla annettu asetus tulivat voimaan 1.9.1994. YVA-lakia sekä sen nojalla annettua asetusta on tämän jälkeen tarkistettu ja muutettu moneen kertaan. YVA-lain (252/2017) 3 §:n mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteessä 1 on lueteltu ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet sekä niiden muutokset. Lisäksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa muuhunkin sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Uusin YVA-laki ja –asetus tulivat voimaan 16.5.2017. Tämän lisäksi hankeluettelo päivitettiin YVA-lainsäädännön kokonaisuudistuksen jatkeena. Hankeluettelon päivittämisellä pyrittiin ajantasaistamaan, selkeyttämään sekä yhdenmukaistamaan kansallista hankeluetteloä mahdollisimman pitkälle YVA-direktiivin hankeluettelon kanssa huomioiden kuitenkin Suomen ympäristön erityispiirteet. Uudistettu hankeluettelo tuli voimaan 1.2.2019.

Vuonna 2017 voimaantullut uusi YVA-laki mahdollistaa kaavoituksen ja YVA-menettelyn kuulemisten yhteensovittamisen. YVA-menettely ja ympäristölupamenettely voidaan yhteensovittaa 1.9.2020 alkaen.

Aluksi päätökset YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa teki ympäristöministeriö. Vuonna 2006 päätöksenteko siirrettiin ydinenergiahankkeita lukuun ottamatta ministeriöltä alueellisille ympäristökeskuksille. Vuoden 2010 alussa alueelliset ympäristökeskukset korvattiin ELY-keskuksilla.

Tässä vuoden 2021 loppuun saakka ulottuvassa seurantaraportissa YVA-hankkeiden ja niiden tapauskohtaisten soveltamispäätösten alueellinen jakauma on esitetty ELY-keskuksittain. Vaikka tuulivoimahankkeet lisättiinkin vasta vuonna 2011 YVA-asetuksen hankeluetteloön kohtaan

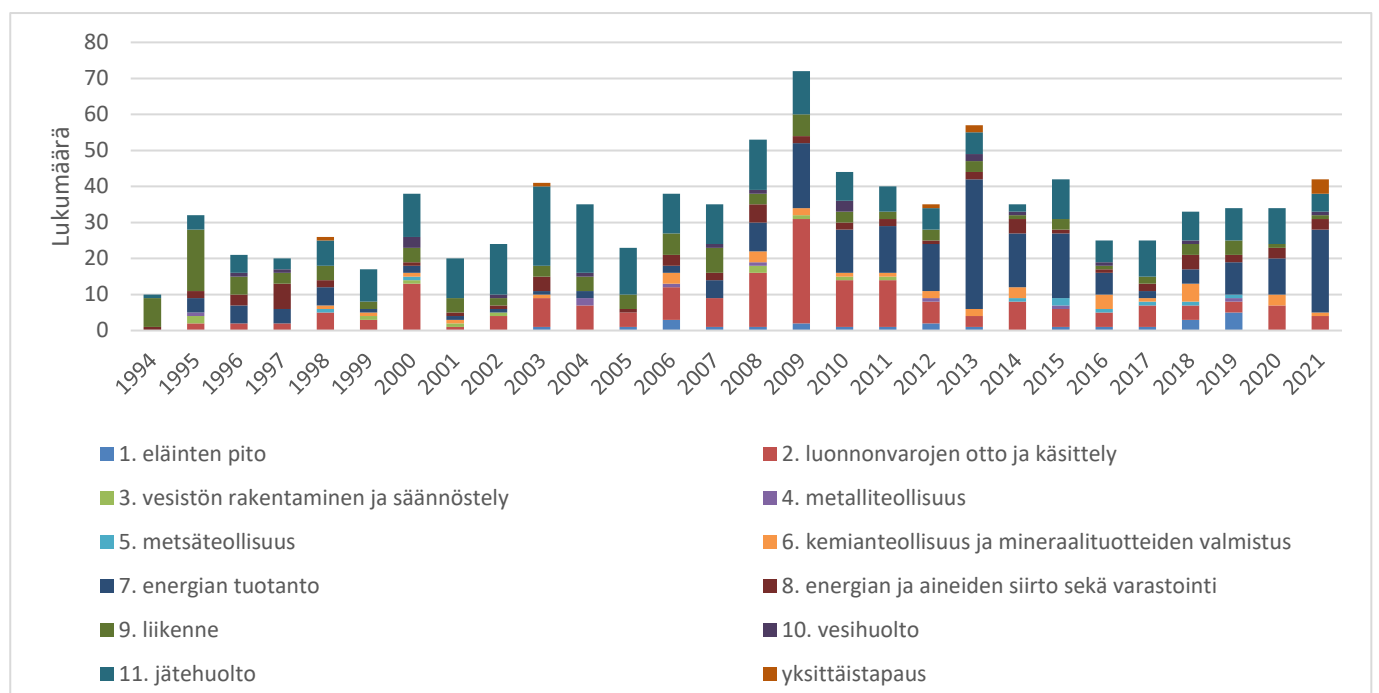

SYKE

7) energian tuotanto, ovat aiemmatkin tuulivoimahankkeet luokiteltu seurantaraportissa energiantuotantona eikä yksittäistapauksina. Tämän lisäksi kaikki hankkeet ovat tässä esitetty uudistetun hankeluettelon mukaisina, jolloin kaikki YVA-hankkeet on muutettu nykyisen hankeluettelon mukaisiksi.

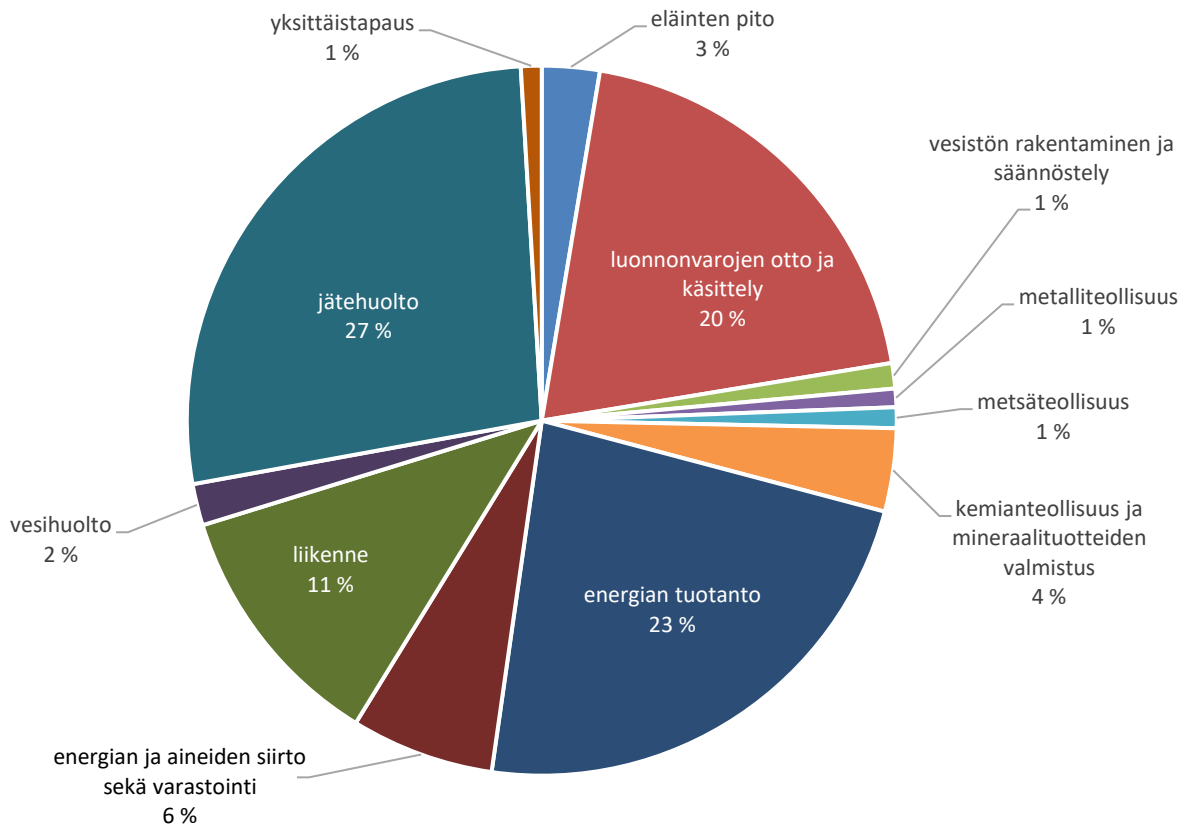
Vuoden 2021 loppuun mennessä YVA-menettelyjä oli tullut vireille yhteensä 952 (kuva 1). Näistä menettelyistä päätyneitä oli vuoden 2021 loppuun mennessä 836, vireillä oli 71 ja keskeytettyjä oli 44 kappaletta. Vuonna 2021 vireille tuli yhteensä 43 YVA-menettelyä.

Kaikista keskeytetyistä YVA-menettelyistä 16 on liittynyt luonnonvarojen ottoon ja käsittelyyn, 14 energian tuotantoon, yhdeksän jätehuoltoon, yksi vesistön rakentamiseen ja säännöstelyyn, yksi metalliteollisuuteen, yksi kemianteollisuuteen ja mineraalituotteiden valmistukseen, yksi energian ja aineiden siirtoon sekä varastointiin ja yksi liikenteeseen.

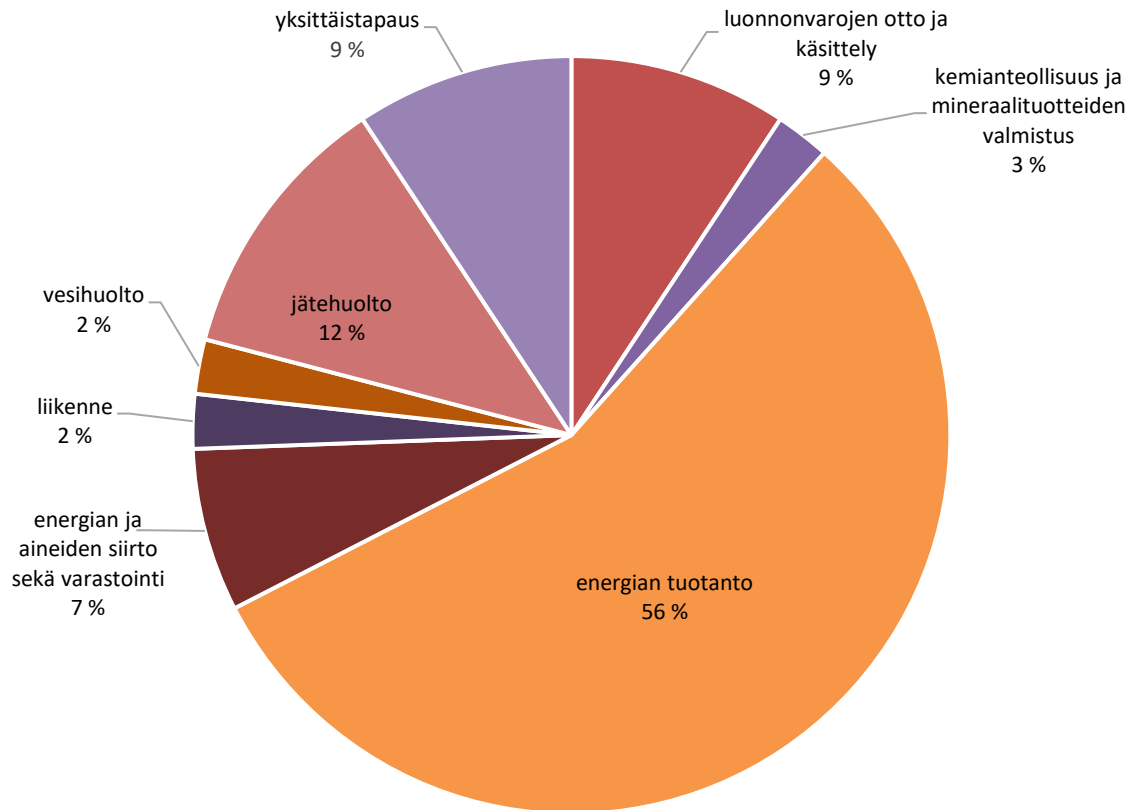

Kuva 1: Vuosina 1994–2021 vireille tulleet YVA-menettelyt.

Vuosina 1994–2021 hankkeita on tullut vireille yhteensä 952 kappaletta (kuvat 1 ja 2). Yleisin hanketyyppi vuosina 1994–2021 on ollut jätehuolto (256 kpl). Kolme muuta yleisintä hanketyyppiä ovat olleet energian tuotanto (221 kpl), luonnonvarojen otto ja käsittely (188 kpl) ja liikenne (109 kpl). Harvinaisimmat hanketyypit ovat energian ja aineiden siirto sekä varastointi (62 kpl), kemianteollisuus ja mineraalituotteiden valmistus (36 kpl), eläinten pito (25 kpl), vesihuolto (18 kpl), vesistön rakentaminen ja säännöstely (11 kpl), metsäteollisuus (9 kpl), yksittäistapaus (9 kpl) sekä metalliteollisuus (8 kpl).

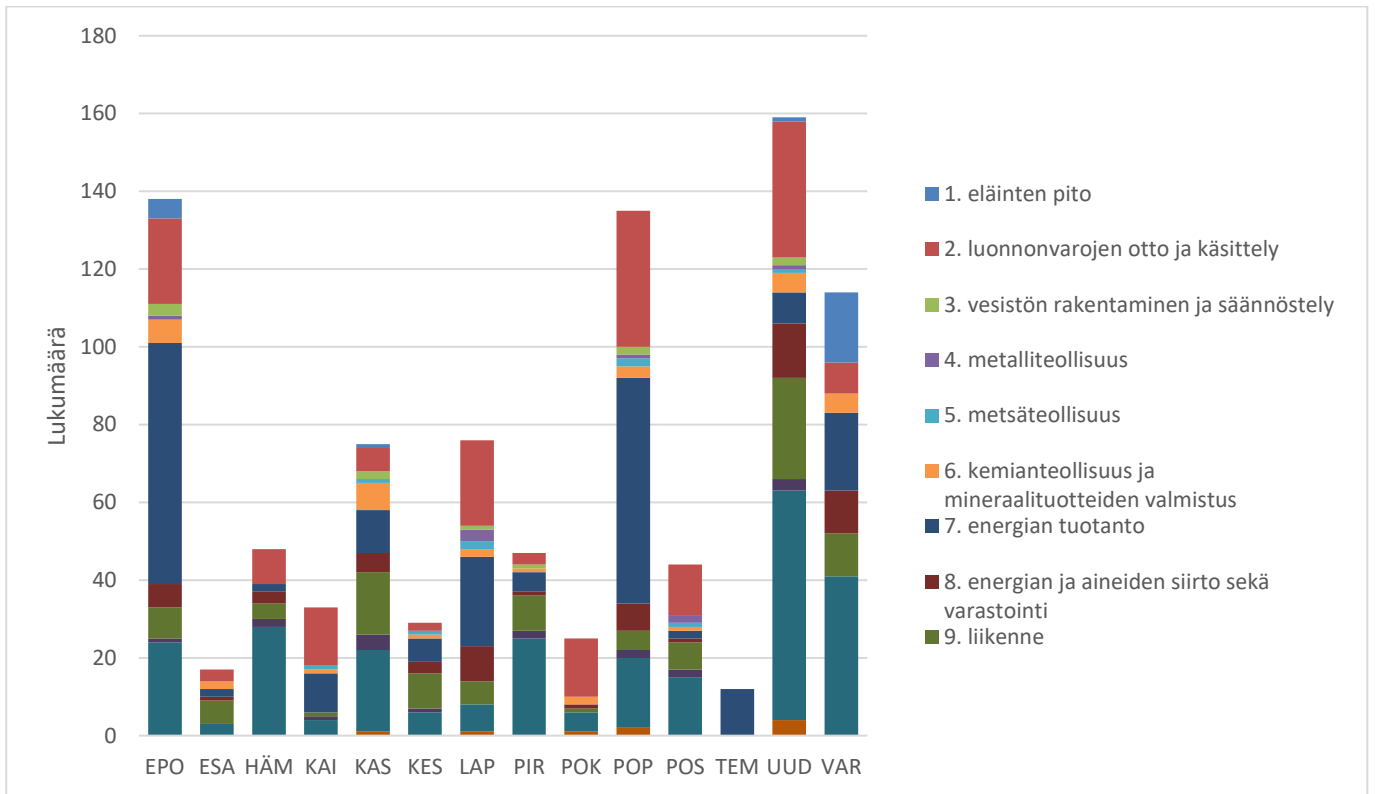

Kuva 2: Vuosina 1994–2021 vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin.

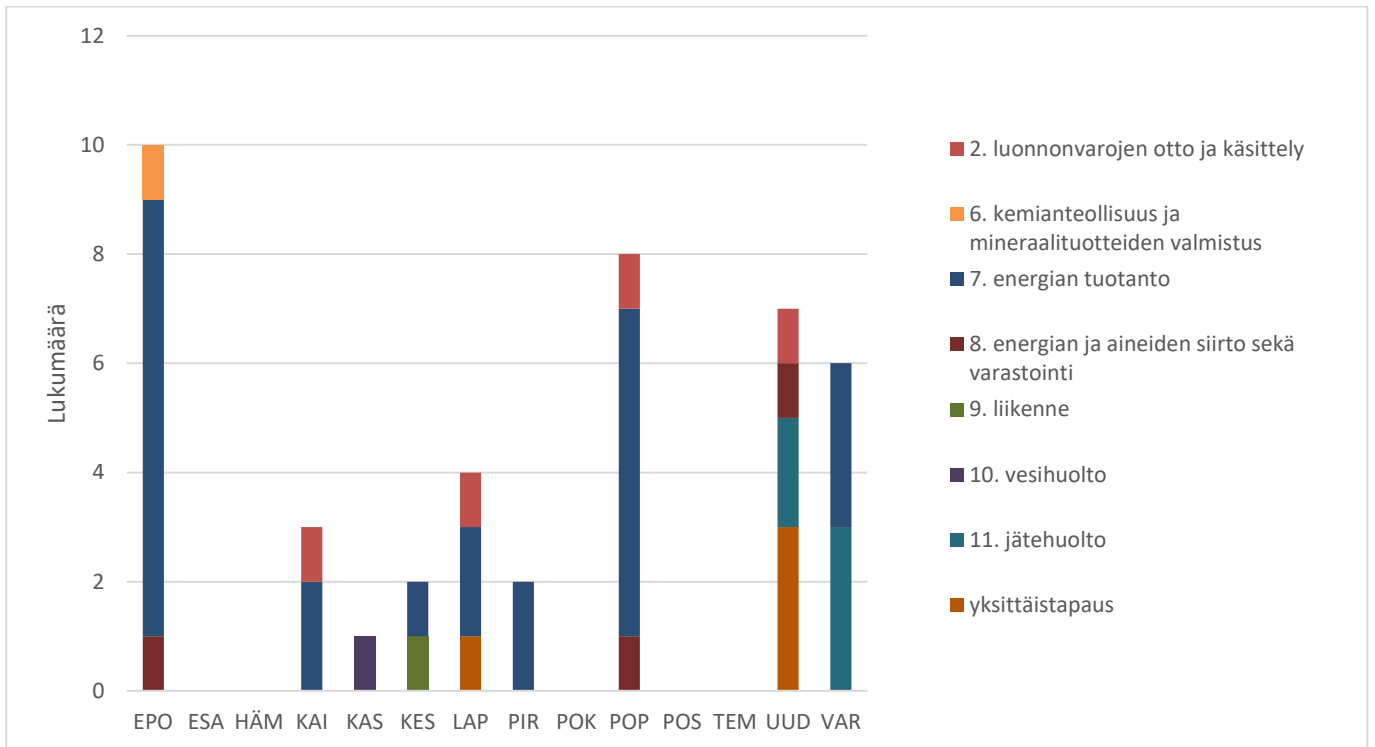
Kuva 3: Vuonna 2021 vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin.

Vuonna 2021 tuli vireille 43 YVA-menettelyä (kuva 3). Huomattavasti yleisin hanketyyppi oli energian tuotanto (24 kpl). Muut yleisimmät hanketyypit olivat jätehuolto (5 kpl), luonnonvarojen otto ja käsittely (4 kpl), yksittäistapaus (4 kpl) sekä energian ja aineiden siirto sekä varastointi (3 kpl). Energian tuotantoon ja jätehuoltoon liittyvien YVA-menettelyiden osuudet ovat lisääntyneet viime vuosina. Eläinten pitoon ja liikenteeseen liittyvät YVA-menettelyt ovat puolestaan vähentyneet.

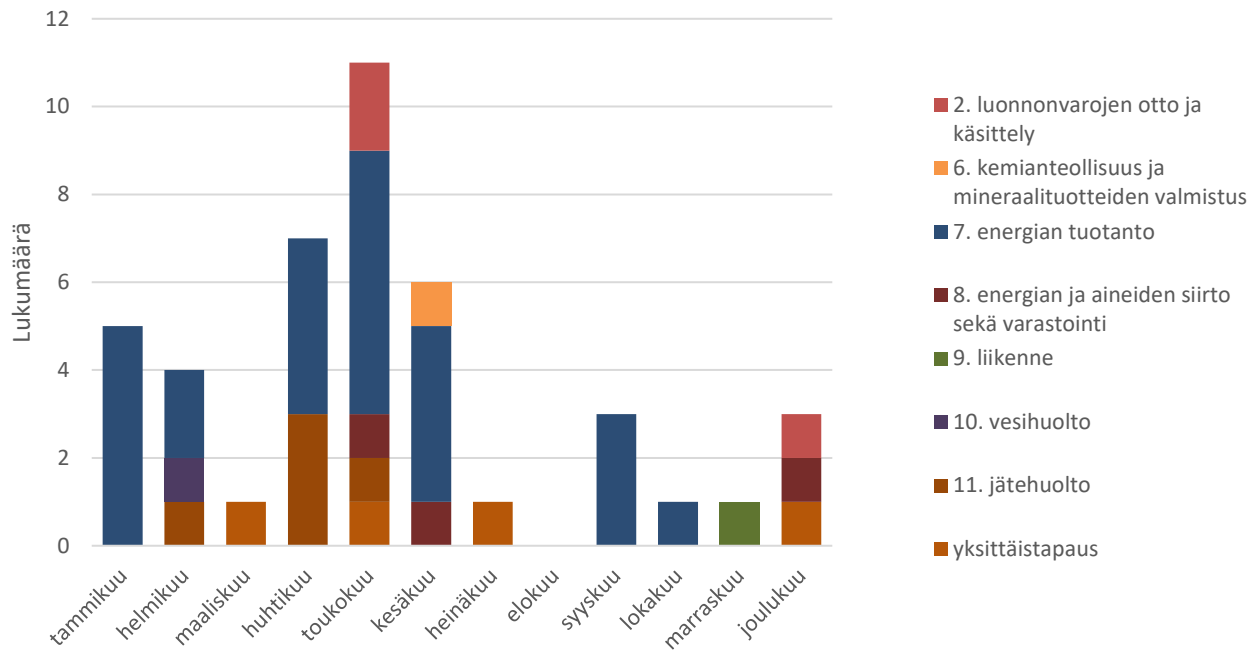
Kuva 4: Vuosina 1994–2021 vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin ja yhteysviranomaisittain.

Eniten YVA-menettelyitä on tullut vireille Uudenmaan (159 kpl), Etelä-Pohjanmaan (138 kpl), Pohjois-Pohjanmaan (135 kpl) ja Varsinais-Suomen (114 kpl) ELY-keskuksissa (kuva 4). Vähiten YVA-menettelyjä on tullut vireille Kainuun (33 kpl), Keski-Suomen (29 kpl), Pohjois-Karjalan (25 kpl) sekä Etelä-Savon (17 kpl) ELY-keskuksissa. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on toiminut yhteysviranomaisena ydinenergiainhankkeissa (12 kpl).

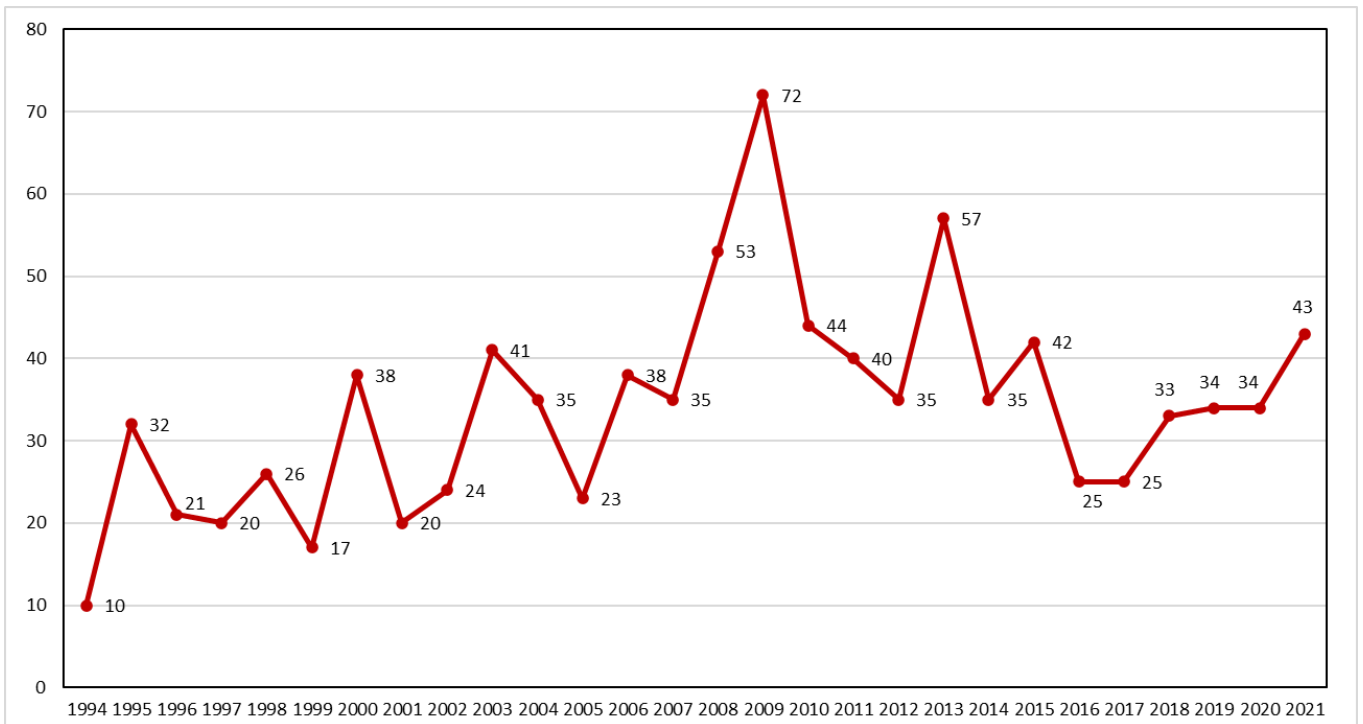
Kuva 5: Vuonna 2021 vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin ja yhteysviranomaisittain.

Kuvassa 5 on vuoden 2021 aikana vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin ja yhteysviranomaisittain. Vuonna 2021 eniten YVA-menettelyitä tuli vireille Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa (10 kpl), Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa (8 kpl), Uudenmaan ELY-keskuksessa (7 kpl) ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa (6 kpl). Myös Lapin ELY-keskuksessa (4 kpl), Kainuun ELY-keskuksessa (3 kpl), Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskuksissa (molemmat 2 kpl) sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa (1 kpl) tuli vireille YVA-menettelyitä. Etelä-Savon, Hämeen, Pohjois-Karjalan tai Pohjois-Savon ELY-keskusten alueella sekä Työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa ei käynnistynyt yhtään YVA-menettelyä.

Kuva 6: Vuonna 2021 vireille tulleet YVA-menettelyt hanketyypeittäin kuukausikohtaisesti.

Kuvassa 6 on esitetty hanketyyppi- ja kuukausikohtaiset tiedot YVA-menettelyjen vireille tulosta vuonna 2021. Eniten hankkeita tuli vireille toukokuussa (11 kpl), huhtikuussa (7 kpl), kesäkuussa (6 kpl), tammikuussa (5 kpl), helmikuussa (4 kpl) sekä syyskuussa ja joulukuussa (molemmissa 3 kpl). Vireilletulokuukausina hiljaisia olivat maaliskuu, heinäkuu, lokakuu ja marraskuu, jolloin tuli vireille vain yksi hanke. Elokuussa ei käynnistynyt yhtäkään YVA-menettelyä.

Kuva 7: Vireille tulleiden YVA-menettelyjen määrät vuosittain.

Kuvassa 7 on esitetty vireille tulleiden YVA-menettelyiden kokonaismäärä vuosittain. Eniten hankkeita on tullut vireille vuonna 2009, jolloin niitä käynnistyi yhteensä 72 kappaletta. Sen jälkeen vilkkaimpia vireilletulovuosia ovat olleet vuodet 2013 (57 hanketta), 2008 (53 hanketta), 2010 (44 hanketta), 2021 (43 hanketta) sekä 2015 (42 hanketta).

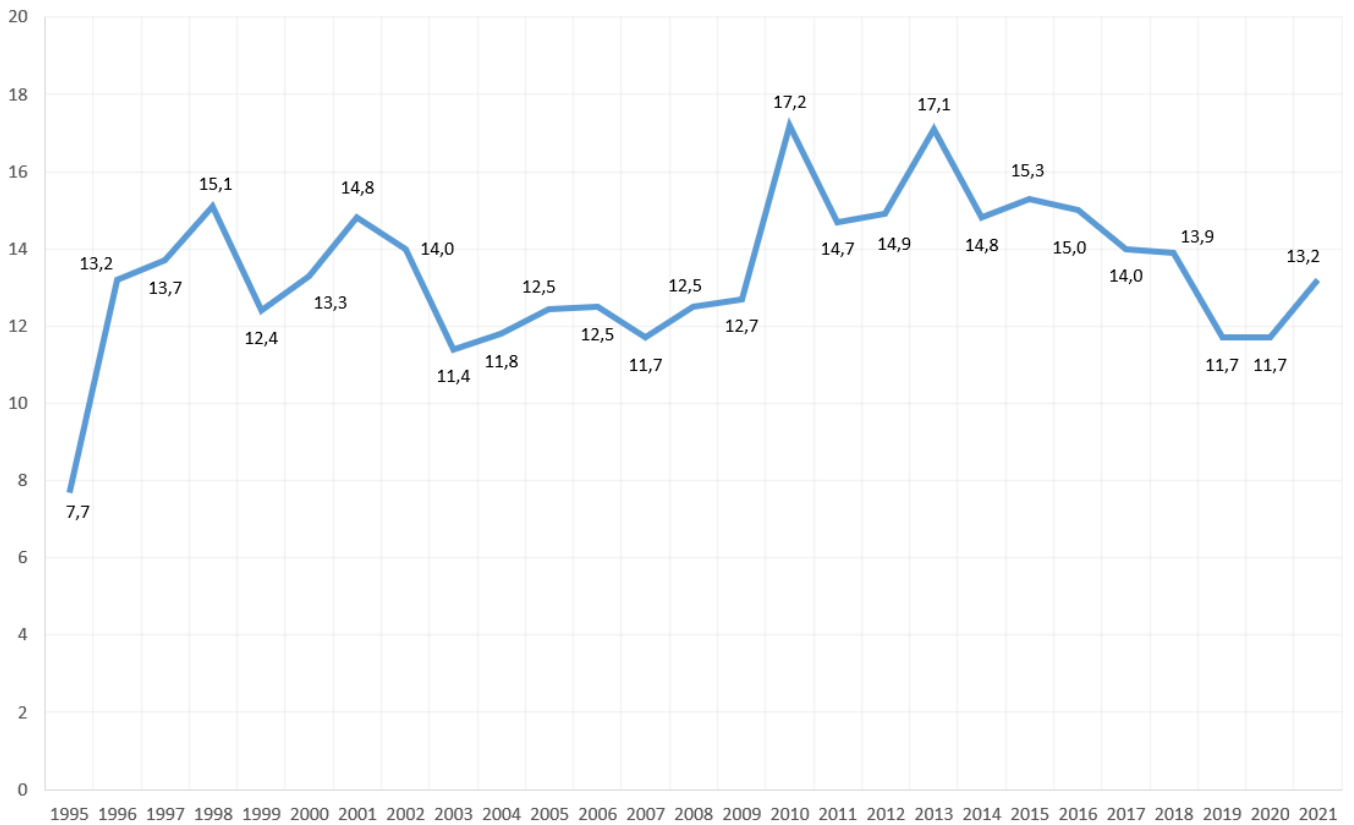
Vuosina 1994–1999 hankkeita tuli keskimäärin vireille 21 kpl vuosittain.

Vuosina 2000–2009 hankkeita tuli vireille keskimäärin 37,9 kpl vuosittain.

Vuosina 2010–2021 hankkeita tuli vireille keskimäärin 37,3 kpl vuosittain.

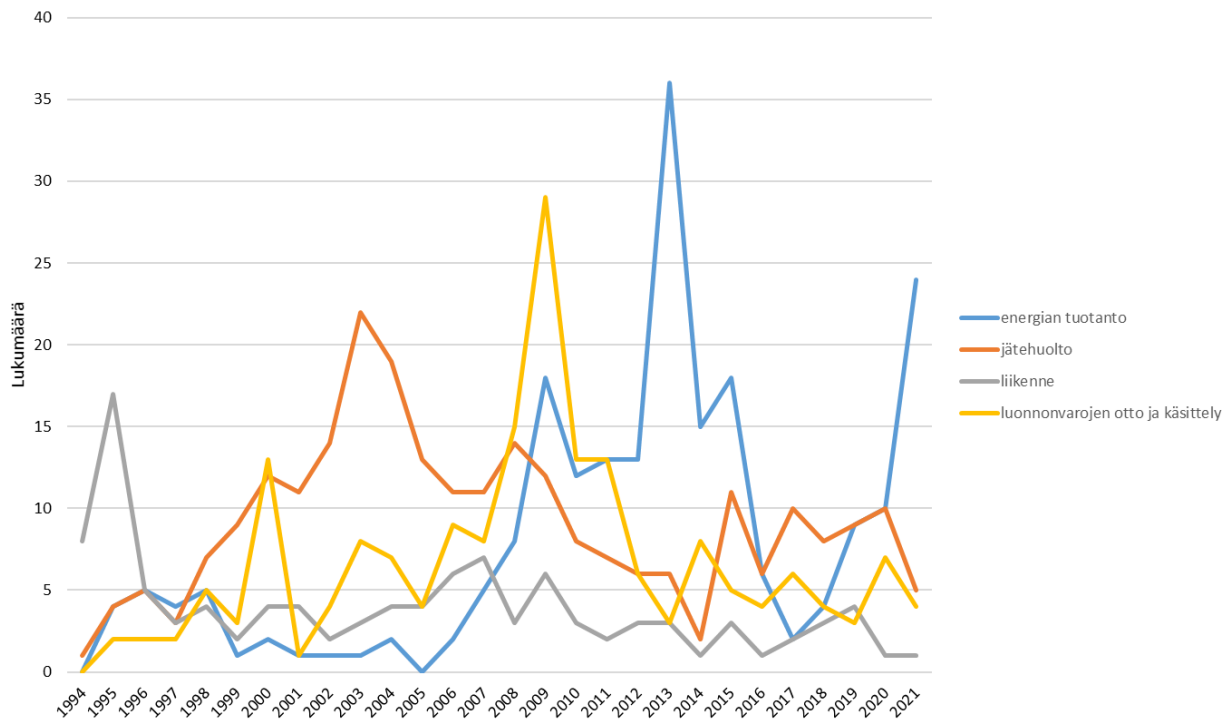

SYKE

Kuva 8: YVA-menettelyiden vireilläoloaikojen mediaani (kuukautta) päättymisvuoden mukaan vuosina 1995–2021.

Kaikkien vuoden 2021 loppuun mennessä päättyneiden YVA-menettelyjen (25 kpl) vireilläoloajan mediaani oli 13,2 kuukautta. Se on noussut kahden edellisen vuoden mediaanista, joka oli molempina 11,7 kuukautta (kuva 8). YVA-menettelyiden kestossa on nähtävissä pidentymistä viime vuosina, mutta kesto korreloi enemmän hanketyypin kuin yhteysviranomaisen kanssa.

Kuva 9: Neljän yleisimmän hanketyypin kehitys vuosina 1994–2021.

Kuvassa 9 on esitetty neljän yleisimmän YVA-asetuksen hankeluettelon hanketyypin vireilletulomäärissä tapahtunut kehitys vuodesta 1994 alkaen. ja Energian tuotanto ja jätehuolto olivat vuonna 2021 suurimmat hanketyypiluokat, mutta vain energian tuotantoon liittyvät hankkeet ovat lisääntyneet huomattavasti.